

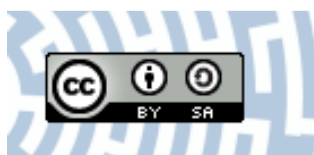

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Od tłumaczy

Author: Tomasz Sapota, Iwona Słomak

Citation style: Sapota Tomasz, Słomak Iwona. (2016). Od tłumaczy.
W: Lucius Annaeus Seneca. „Trojanki = Troades”. Przeł. i oprac. T.Sapota,
I. Słomak ; wstęp T. Sapoty ; przypisy oprac. I. Słomak. (S. 29-30). Katowice :
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

OD TŁUMACZY

Tekst łaciński oparliśmy zasadniczo na edycji ATZE J. KEULENA: *L. Annaeus Seneca: 'Troades'. Introduction, Text and Commentary*. Leiden–Boston–Köln 2001 (wzorowanej na edycji: O. ZWIERLEIN: *L. Annaei Senecae Tragoediae*. Oxford 1986, corrected reprint 1993), wykorzystując jego komentarz, poszerzając go i dodając własne uwagi w miejscach, które, według naszego przekonania, tego wymagały. Przyjęliśmy wprowadzony przez Keulena porządek wersów w miejscach, które wzbudzały wątpliwości różnych wydawców i komentatorów. Numerując każdy kolejny piąty wers, oznaczyliśmy ponadto, jak Keulen, wersy, które z uzasadnionych powodów zostały przeszerogowane w stosunku do tradycji rękopiśmiennej, będącej podstawą wydań, a także wersy poprzedzające te miejsca lub następujące po nich, aby zachować przejrzystość numeracji. W nawiasach okrągłych, jak u Keulena, znajdują się zdania o charakterze parentezy. Pozostawiliśmy również nawias kwadratowy w wersach 1143–1144; partia ta, o charakterze sentencjonalnego wtrącenia, uchodzi za niepewną ze względu na: a) niezgodność następujących po sobie par podmiotu i orzeczenia: *stupet omne vulgus* i *cuncti laudant*; b) zaburzenie związku między zdaniem uogólniającym *stupet omne vulgus* i zdaniem będącymi jego uszczegółowieniem: *hos...*; *hos...*; c) potencjalne obniżenie tonu patetycznej relacji posłańca, który opowiada o śmierci Astyanaksa i Polykseny.

Inaczej niż Keulen, zróżnicowaliśmy dla wygody czytelnika pisownię *u* i *v*. W wykazie *Dramatis personae* / „Postaci dramatu” pozostaliśmy przy uogólnieniu *Chori* / „Chóry”, uznając, że wyszczególnienie Keulena (*Chorus Troadum* i *Chorus Graecorum*) zbytnio upraszcza problematyczną kwestię identyfikacji chóru kończącego II akt. W partii chóralnej po I akcie (*Hecuba* – *Chorus Troadum*) oraz w kwestii Andromachy w akcie III (metrum anapestyczne) oznaczyliśmy jako ^b (*bis*) monometry, które

tradycyjnie pozostawały częścią okazjonalnie pojawiającego się trymetru i stąd nie były uwzględniane w ogólnym porządku numeracji; Keulen nie oznacza ich w tekście tragedii, pozostając przy szczegółowych uwagach w oddzielnej partii komentarza, co jednak wymaga korekty ze względu na ekonomię lektury. Z tej samej przyczyny podzieliliśmy tragedię na akty, które Keulen uwzględnił jedynie w partii komentarza. W wersie 859 odeszliśmy także od formy *Hecabe*, którą zastąpiła (osobliwa prozodycznie) forma *voc. Hecubā*; kierowaliśmy się tutaj intencją ujednolicenia tekstu, w którym występuje poza tym konsekwentnie zlatynizowana postać tego imienia (takie rozwiązanie przyjęto też w wydaniu: L. ANNAEUS SENECA: *Tragoediae*. Rec. R. PEIPER, G. RICHTER. Lipsiae 1937). W przykładzie łacińskie metra (trymetr jambiczny akatalektyczny w partiach dialogów oraz w partiach lirycznych dymetry i monometry anapestyczne w w. 67–163 i 705–735; asklepiadej mniejszy w w. 371–407 zamknięty półwersem 408; jedenastozgłoskowiec saficki oraz adonius w w. 814–860 i 1009–1055) zastąpiliśmy częściowo zrytmizowaną prozą. Nad nieosiągalną odpowiedniość rytmiczną przedkładaliśmy wierność oryginalnemu znaczeniu tekstu.

Szkicowa wersja obecnego tłumaczenia powstawała jako efekt lektury *Trojanek* Seneki na seminarium łacińskim (w roku akademickim 2014/2015) dla studentów filologii klasycznej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, które prowadził Tomasz Sapota. W spotkaniach seminarijnych brała udział Iwona Słomak, wówczas jego doktorantka, a spośród studentów systematycznie w lekturze uczestniczyła Agnieszka Sobek oraz Dominika Orciuch, Dominika Rudzka i Katarzyna Szymik.